

ZABŁOCIE

GM. SADKOWICE

WOJ. SKIERNIEWICKIE

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr. inv. 1902 dep.

BIBLIOTEKA
Zarządu Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Ogród.
Muzeum Pałacowe w Warszawie
ul. Szwoleżerów Nr 9 tel. 29-67-78

Nr. inv. 1902

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zieleni towarzysząca		Nazwa: ZABŁOCIE
Rodzaj	klasztorny, zamkowy,	Adres: gm. SĄDKOWICE
parku / ogrodu:	pałacowy, dworski, miejski	Województwo: SKIEŁCZANIE
Czas powstania:	XIX i pocz. XX w.	Użytkownicy: Złotocina Silesia Gmina
Forma stylowa:	krajobrazowy	
Wielkość:	3,95 ha	

K R Y T E R I A		0	1	2	3	4
		zły	mierny	dob.	b.dob.	
A	I. Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	1. Osie i ciągi kompozycji /relacja z architekturą/			+		
	2. Układ dróg		+			
	3. Stopień przetrwania starodrzewia		+			
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu			+		
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury			+		
	II. Wartość układu przestrzennego					
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych			+		
	2. Wartość historyczna układu /dawność/		+			
	3. Wartość obiektów architektury		+			
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju		+	+		
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne			+		
	III. Wartości tradycji historycznej /w sensie potencjalnych walorów turystycznych/					
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+				
	Wartości zabytkowe ogółem					15
B	I. Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów		+			
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody		+			
	3. Intensywność zadrzewienia		+			
	4. Stan zdrowotny drzewostanu		+	+		
	5. Znaczenie ekologiczne			+		
	Wartości przyrodnicze ogółem					6
Ogólna ocena obiektu						21

Analizę sporządził:

Data:

15-11-80.

Uwagę dotyczącą koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych - podać na odwrocie karty!

dokonał analizy pos. gminy odr. kom. parku.

Uniwersytet Łódzki

Interdyscyplinarny Zespół Naukowo-Badawczy Ochrony Środowiska

90-237 Łódź, ul. Banacha 12, tel. 813-14

203-3

Nr tematu

29/PO/S

Nr umowy

26 VI 79

Data

Temat : Katalog zabytkowych parków i ogrodów

województwo **skierniewickie**

Zadanie : Ewidencja zabytkowej zieleni **parku dworskiego**

miejsowość **Zabłocie**

gmina **Sadkowiec**

Autorzy **mgr Leszek Kucharski**

Konsultant

Zleceńodawca **Urząd Wojewódzki w Skierniewicach**

Rok wykonania **1979**

Kierownik tematu

Kierownik Zespołu

Ram

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Banacha 12, tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 1902

M E T R Y C Z K A P A R K U - O G R O D U

1.	<u>Adres: miejscowość / dzielnica, ulica, nr posesji/</u> Zabłocie		<u>gmina</u> Sadkowice	<u>Województwo</u> skierniewickie
2.	<u>Nazwa parku: aktualna:</u>		<u>dawna:</u>	
3.	<u>Rodzaj parku i stan jego zachowania:</u> park dworski, zaniedbany			
4.	<u>Czas powstania i najważniejsze fazy przekształceń:</u> XIX w, przebudowany na pocz. XX w			<u>Autor:</u> nieznany
5.	<u>Powierzchnia parku:</u> dz. 129/5, 129/6	<u>Ogółem ha</u> 3,95	<u>w tym wód w ha</u>	<u>Istniejące budynki:</u> 1. 0 wartościach zabytkowych
6.	<u>Nr i data rejestru parku-ogrodu</u>	<u>6^a. Opinia Komisji Konserwat.</u>	<u>2. Inne:</u> dwór, 1 budynek murowany 1 szopa drewniana	
7.	<u>Użytkownicy obiektu:</u> Zbiorcza Szkoła Gminna w Sadkowicach			
8.	<u>Istniejące dokumentacje</u> <u>/data i autor/:</u>	<u>1. Pomiar sytuacyjno-wysokościowy:</u> brak		<u>2. Inwentaryzacja zieleni:</u> brak
	<u>3. Studium historyczne:</u> brak	<u>4. Założenia techniczno-ekonomiczne:</u> brak		<u>5. Dokumentacje branżowe, techniczne</u> <u>i ekspertyzy:</u> brak
9.	<u>Przeprowadzone</u> <u>remonty:</u>	<u>Budynków</u>	<u>Parku</u>	<u>Metrykę sporządził:</u> <u>Data:</u> XI.79 mgr L. Kucharski

Park dworski w Zabłociu
gm. Sadkowice, woj. skierniewickie

Położenie

Park dworski w Zabłociu leży ok. 5 km na południowy zachód od Sadkowic. Odległość od Nowego Miasta n. Pilicą wynosi ok. 19 km.

Krótką analiza historyczna

Miejscowość Zabłocie powstała prawdopodobnie w wieku XVIII, wcześniejsze źródła historyczne nie wspominają o tej wsi. W 1827 r w Zabłociu mieszkało 74 mieszkańców w 10 domach. W latach 90-tych we wsi Zabłocie było 10 domów z 132 mieszkańcami, a w folwarku 22 mieszkańców w 1 domu /1,2/. Jednym z pierwszych właścicieli folwarku była rodzina Celińskich /dziedzice Paprotni/. Następnym właścicielem był Daszewski, który sprzedał Zabłocie ostatniemu przed II wojną posiadaczowi tego majątku - Tadeuszowi Detkunowi. Był on oficerem wojska polskiego /kapitan/ i jak twierdzą mieszkańcy wsi, był posłem na sejm PRzeczpospolitej Polski/3/. On prawdopodobnie przyczynił się także do budowy dworku, który obecnie istnieje i spowodował przebudowanie starego parku otaczającego dworek. Obecnie mieści się tu filia Zbiorczej Szkoły Gminnej w Sadkowicach.

Charakterystyka stanu aktualnego

i analiza stopnia zachowania układu

Park dworski w Zabłociu jest małym obiektem, o kształcie zbliżonym do prostokąta. Park leży na terenie pochylonym nieco w kierunku południowym. Można tu wyróżnić trzy części tego założenia. Na południe od małego dworku znajduje się pole, które w przeszłości było sadem. Świadczą o tym rzadko rosnące stare drzewa owocowe. Część środkowa i południowo-zachodnia to resztki dawnego założenia ozdobnego, otaczającego dworek. Na południowy wschód od dworku mieściły się zabudowania gospodarcze folwarku, obecnie jest tu pastwisko i pole.

Dwór usytuowany jest w części północno-zachodniej założenia, na osi drogi z Sadkowie, będącej osią ogrodu ozdobnego. Wejście do parku mieści się z północnej strony. W kierunku dworku biegnie krótka alejka okrążająca masły kolisty trawnik z kwietnikiem po środku i nie-dużą skupinę drzew z lipami i robiniami. "a zachód od alejki wjazdowej znajdują się zarośla złożone głównie z robinii, która w całym parku jest gatunkiem dominującym. Obok robinii rośnie tu leszczyna i wiąz polny, tworząc zwarty gąszcz. Podobnie wygląda na wschód od alejki wjazdowej, gdzie obok wymienionych wyżej drzew i krzewów występuje jeszcze kasztanowiec.

Część środkową założenia parkowego zajmuje stosunkowo dobrze jeszcze zachowany starodrzew jesionowo-kasztanowcowo-lipowy z wszędobylską robinią. Od dworku w kierunku dawnego sadu /obecnie pole/ biegnie alejka. Istnieje tu jedyna w parku óś widokowa na sad i łąki za parkiem. Na zachód od tej alejki w drzewostanie dominuje jesion i robinia. Na skraju ppisywanej skupiny rosną dwie lipy wyróżniające się swymi rozmiarami /na planie 1,2/. Na wschód od opisywanej wyżej alejki mieści się następna duża skupina drzew i krzewów. Jest ona jednakże bogatsza w gatunki. Obok wspomnianych wyżej drzew rosną tu jeszcze: sosny wejmutki, klony jesionolistne, orzechy włoskie /na południowym skraju/, świerki i wiązy. Tuż przy alejce rośnie dużych rozmiarów lipa drobnolistna /3/. Podobnie jak w pozostałych częściach parku i tu główną rolę w drzewostanie odgrywa robinia. Część północno-wschodnią zajmuje obecnie pastwisko otoczone rzędami drzew: od wschodu jest to rząd pięknych brzoź, od północy natomiast obok brzoź rosną wierzby i świerki.

Park w Zabłociu jest małym obiektem. W przeszłości jego granice wyznaczały szpalery i rzędy drzew, które otaczały go prawdopodobnie ze wszystkich stron, a których tylko część przetrwała do czasów dzisiejszych. Park jest bardzo zaniedbany i znacznie zniszczony szczególnie część zachodnia. Wiele szkód w parku spowodowały wiatry, leży tu kilka powalonych i połamanych drzew. Okazuje się bowiem, że

znacznie przerzedzony szpaler robiniowy w niewielkim stopniu spełnia rolę ochrony parku przed wiatrami. Brak pielęgnacji drzewostanu w okresie powojennym spowodował wypadanie wartościowych drzew i rozrastanie się robinii. Granice i układ przestrzenny parku pozostały prawdopodobnie niezmienione. Jest to prosty, jednoosiowy układ w typowym dla tej części Polski stylu "dworkowym".

Park był ogrodzony, wskazują na to fragmenty dawnej bramy wjazdowej, obecnie jest on nie ogrodzony. Z dawnych zabudowań gospodarczych folwarku pozostał tylko spichlerz.

Skrócona inwentaryzacja roślin

1. Bez czarny - *Sambucus nigra*
2. Brzoza brodawkowata - *Betula verrucosa* 28 szt.
3. Czeremcha pospolita - *Padus avium*
4. Czeresnia - *Cerasus avium* 4 szt.
5. Głóg jednoszyjkowy - *Crataegus monogyna* 3 szt.
6. Grab pospolity - *Carpinus betulus* 7 szt.
7. Jaśminowiec wonny - *Philadelphus coronarius*
8. Jesion wyniosły - *Fraxinus excelsior* 15 szt.
9. Kasztanowiec biały - *Aesculus hippocastanum* 48 szt.
10. Klon jesionolistny - *Acer negundo* 5 szt.
11. Leszczyna pospolita - *Corylus avellana*
12. Lilak pospolity - *Syringa vulgaris*
13. Lipa drobnolistna - *Tilia cordata* 18 szt.
14. Lipa krymska - *Tilia euchlora* 4 szt.
15. Modrzew europejski - *Larix decidua* 4 szt.
16. Olsza czarna - *Alnus glutinosa* 3 szt.
17. Orzech włoski - *Juglans regia* 3 szt.
18. Robinia akacjowa - *Robinia pseudoacacia* 27 szt.
19. Sorbaria jarzębolistna - *Sorbaria sorbifolia*
20. Sosna wejmutka - *Pinus strobus* 2 szt.
21. Śnieguliczka biała - *Symphoricarpos albus*
22. Świerk pospolity - *Picea excelsa* 13 szt.

23. Wiąz polny odm. korkowa - *Ulmus campestris* cv. *suberosa*
24. Wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis* 6 szt.
25. Wierzba krucha - *Salix fragilis* 11 szt.

Rola obiektu w krajobrazie

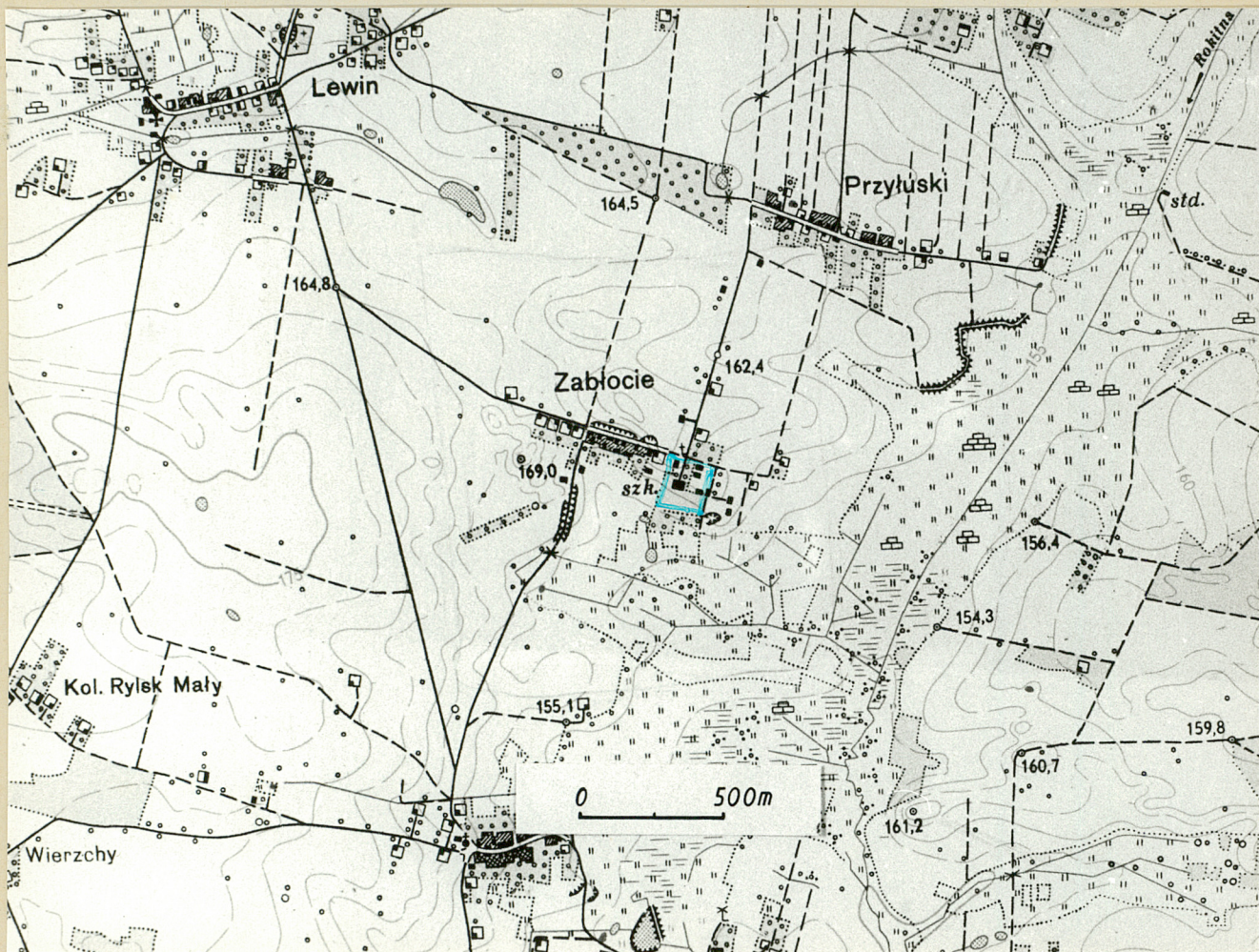
Park dworski w Zabłociu jest ważnym elementem w typowo rolniczym krajobrazie ziemi rawskiej. Park ten uzupełnia bardzo szereg szczupłe zasoby leśne tego regionu. Ta stosunkowo nie duża kępa zieleni jest także ważnym elementem dekoracyjnym wsi.

Wnioski

1. Mimo znacznego zniszczenia i zaniedbania obiektu należy go objąć ochroną konserwatorską w granicach określonych na planie.
2. Usunąć część robinii z drzewostanu, uzupełniając wolne miejsca wartościowymi gatunkami drzew.
3. Uznać za pomniki przyrody następujące drzewa:
 1. lipa drobnolistna - 3,60 m
 2. lipa drobnolistna - 2,75 m
 3. lipa drobnolistna - 2,60 m

Literatura

1. Mapa kwatermistrzostwa ...
2. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego t. XIV, 1895
3. Dane uzyskane drogą wywiadu ustnego.

Fot. 1. Zabłocie. Elewacja frontowa dworu.
8.11.79 r. Fot. W. Maliński

Fot. 2. Zabłocie. Pomnikowe lipy.
8.11.79 r. Fot. W. Maliński

Fot. 3. Zabkocie. Polna droga przy parku.
8.11.79 r. Fot. W. Maliński

LEGENDA DO PLANU PARKU.

	Aktualna granica parku.		Ślady dróg dawnych.
	Pierwotna granica parku.		Drogi założone współcześnie.
	Budynki murowane.		Masyw starodrzewia.
	Budynki drewniane.		Szpalery lub aleje.
	Budynki murowane o wartościach zabytkowych.		Pojedyncze stare drzewa liściaste i iglaste.
	Budynki drewniane o wartościach zabytkowych.		Drzewa uznane za pomniki przyrody.
	Miejsca lub pozostałości budynków zabytkowych.		Masyw drzewostanu młodego.
	Rzeźby parkowe.		Pojedyncze młode drzewa liściaste i iglaste.
	Ogrodzenie trwałe.		Skupiny krzewów.
	Ogrodzenie trwałe o wartościach zabytkowych.		Zywopłoty.
	Ogrodzenie nietrwałe.		Powierzchnie trawiaste.
	Bramy i furtki.		Kwietniki.
	a/ Aktualne wejście do parku. b/ Dawne wejście do parku.		Osie kompozycji.
	Baseny, fontanny.		Osie widokowe.
	Rzeki, strumienie.		Stanowisko i kierunek wykonania zdjęcia fotograficznego.
	Naturalny zbiornik wodny.		Granice ochrony zabytkowego założenia.
	Naturalny zbiornik wodny zarośnięty szuwarami.		Granice ochrony zewnętrznych powiązań widokowych.
	Skarpy.		Granice ochrony ekologicznej.
	Drogi dawne dobrze zachowane.		

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

ZABŁOCIE

SAD Nr inw. 1902

WOJ. SKIERNIEWICKIE

50 m

1:1000

1979 r.

N

SAD

SADKOWICE

PASTWISKO

POLE

PASTWISKO

POLE

POLE

STAW

W.K.O.

